

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Дагестан

АМР "Кумторкалинский район"

МКОУ "Темиргоевская СОШ"

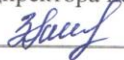
РАССМОТРЕНО

На заседании ШМО

Хангишиева С.С.
Протокол №1 от «26» 08
2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам директора по УВР

Салаватова З.М.
Протокол №1 от «26» 08
2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Магомедова Н.М.
Приказ №42 от «26» 08
2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (авар.) литературы»

для обучающихся 2 класса

с. Темиргое 2023г.

Авар адабият 2 класс (34с.)

1.Программаялъе баян

Программа хІадур гъабуна байбихьул школалда тІуразаризе хІисабалде росарал хІасилазулги, обществоялда чиясул хъвада-чІвадиясул къагІидабазда бухъараб концепциялъулги, Байбихьул школалъул лъай къеялъул федералияб пачалихъияб стандарталъулги къучІалда. Адабияб цІали байбихьул школалъул системаялда аслиял предметадул цояб ккола. Гъелъ рахъдал мацІалда цІалиялъул махщел ва тексталда тІад хІалтІиялъул бажари лъугъинабула, художествияб литература цІалиялде интерес бижизабула ва лъимералъе рухІияб ва эстетикияб тарбия къезе, гъесул гІакълу цебетІезабизе квербакъула. Гъединго литературияб цІалиялъул курс тІадегІанаб даражаялда лъазабиялъ рес кьола байбихьул классазул цогидал предметада лъикІал хІасилал рихъизаризе.

Мурадал: Байбихьул школалъул литературияб цІалиялъул курс буссун буго гъал хадусел **мурадал** тІуразариялде: - бичІчІун, битІун, чвахун ва пасихІго цІализе гъваридго лъзаби; батІибатІиял тайпабазул текстазда тІад хІалтІизе бажаруледухъ, калам цебетІезаби; тІехъалдехун ва цІалиялдехун бугеб интерес шулалъизаби; цІалиялъул даража борхизаби ва, жалго жидедаго чІун, асарал цІалиялъулъги къваригІараб тІехъ тІаса бищиялъулъги хІалбихъи букІинаби; - художествиябгин творчествоялъулаб ва нахъгІунтІиялъулаб пагъмути, художествиял асарал цІалулаго, чидае рекІел асар загъир гъабизе бугеб бажариги цебетІезаби; рагІудехун берцинаб (эстетикияб) балагъи лъугъинаби ва художествияб асар бичІчІизе бажари; - художествиял асарадалъун байбихьул классазул цІалдохъабазул рухІияб хІалбихъи бечелъизаби; рухІияб асаралъул ва гъудуллъиялъулги, жавабчилъиялъулги, лъикІлъиялъулги, ритІухълъиялъулги хІакълулъ бичІчІиял куцай; Дагъистаналъул ва цогидал миллатадул культуралялъул адаб-хъатир гъабизе цІалдохъаби куцай.

Цель: - лъазарурал асарадул ва гъезул авторазул цІарал

- лъазарурал асарадул багъадуралги ва гъел гъоркъор гІахъаллъулел лъугъа-бахъиназул рахасги

- адабияб теориялдаса баянал: худож-яб асаралъул багъадур, багъадурасул монолог, диалог, дандекквей, олицетворение, эпитет.

- адабиял маргъабаздаса халкъиял маргъабазул батлалъи

- программаялда реклехъе лъазаризе рихъизарурал текстал

Программаялъул аслияб тлалаб: литератураялде лъималазе рокъи базаби; чвахун ва пасихлго цлалилъул бажари камиллъизаби; малъулел асаразул гъварилъуде раккизе ва аслияб пикруялда(идеялда) хадур гъезе клвезелъун, анализалъе авалияб роцада лъимал ругъун гъари, тлахъал цлализе гъира-щавкъ бижизаби.

Хлалтлизабураб литература:

Авар мацл ва адабият. 2 – классал. Хлалтлул программаби / Хл.С. Вакилов. –

1- себ басма. – Махлачхъала, 2014.

2 Хласилал:

1	1	«Малъе, эбел, рахъдал мацл» М. Глумаров
2	1	«Глугъдул» Гл. Хачалов
3	1	«Магъида тладе тлогъилаб катан рехана» М. Мухлмаматов
4	1	«Хасалихълъи - художник» М. Скребицкиясдаса
5	1	«Гъитлинав вехъ» К. Расулов
6	1	«Сундуе щиб бокъулеб?» Бусс. М. Саглидовас
7	1	«Руз»

8	1	«Гланк1удал т1ач1азул кеч1» М. Гунащев
9	1	«Музыкант» В. Бианки
10	1	«Чед» Бусс. М. Г1абасил
11	1	«Воре, чед г1одобе рехуге»
12	1	«Сулахъ» М. Т1агъир
13	1	«Векъарухъанги васги»
14	1	«Эркенлги» Къ. Кулиев
15	1	«Ц1алдохъан» Ц1. Х1амзат
16	1	«Бах1арчияб иш»
17	1	«Дир ясалъул кеч1» Р. Х1амзатов
18	1	«Ц1акъаб дару»
19	1	«Мокъокъил т1анч1и»
20	1	«Хасел» Р. Х1амзатов
21	1	«Хасалил гъури» М. Мух1амадов
22	1	«Ц1ияб сон» З. Х1ажиев
23	1	«Гъабго кинаб г1алхул х1айван» Е. Чарушин
24	1	«Рохъоб хасел» И. Соколов – Микитовасдасан
25	1	«Дир дах1адада» Р. Х1амзатов
26	1	«Савдат - санитарка» Х1. Гъазимирзаев
27	1	«Нич» А. Гайдар

28	1	«Ціалдохъанасде кагъат» Ю. Гагарин
29	1	«ЧанкІкІараб къадако» ХІ. ХІажиев
30	1	«Гъале дун кІудияв гІун вуго» М. Шамхалов
31	1	БицанкІаби.
32	1	Кицаби ва абиял.
33	1	Бицардаби.
34	1	«Борхъилги царалги къиса» (маргъа)

3 Метапредметиял хІасилал :

1. БатІи-батІиял жанразул ва тайпабазул текстал бичІІІун цІализе ругъунлЪи, текстал кІалзул ва хъвавул формаялда гІуцІизе лЪай.
2. Сверухъ тІабигІаталда нахъгІунтІизеги цогидазулгун бухъен гъабизеги каламалдаса пайда боси.
3. НакъиталЪе гІахъаллЪи гъабулев чиясухъ гІенеккизеги, диалогалЪулъ гІахъаллЪизеги, батІи-батІиял пикраби рукІиналЪе мукІурлЪизеги, жиндирго пикру загъир гъабизеги, гъелЪие далил бачинеги разилЪи.
4. Предметал дандекквезе, гъезул анализ ва синтез гъабизе, гъел гІаммлЪизаризе, тІелазде рикЪизе ва цоцада рельлЪинаризе лЪай.
5. Предметазул ва предметада гъоркъор ругел бичІІиял лЪай (цоцазулгун гъоркъоблЪи, маданият, творчество, тІехъ, асаралЪул хІасил, художествияб текст ва гъ. ц.); гуманитариял (ай инсанасул, гъесул культуралялЪул, тарихалЪул бицунел) ва эстетикиял (ай искусствоялда, дунялалда ва гІадамазул гІумруялда жаниб берцинлЪиялЪул, гъайбатлЪиялЪул хІакъалЪулъ бицунел) предметада гъоркъор ругел бухъенал ричІІи.
6. ЦІалиялда цере лЪурал мурадал ва масъалаби ричІІизе ва гъел тІуразаризе лЪай.

7. Цебе лъураб масъалаялда рекъон цІалиялда хурхарал хІалтІаби планалда росизе, гъезда хадуб хелкквезе ва гъезие къимат къезе бугеб бажари лъугъинаби

4. ЦІалул тематикияб план:

№	СагІат	Тема
1	1	«Малъе, эбел, рахъдал мац1» М. Г1умаров
2	1	«Т1угъдул» Г1. Хачалов
3	1	«Магъида т1аде т1огъилаб катан рехана» М. Мух1амадов
4	1	«Хасалихълъи - художник» М. Скребицкиясдаса
5	1	«Гъит1инав вехъ» К. Расулов
6	1	«Сундуе щиб бокъулеб?» Бусс. М. Саг1идовас
7	1	«Руз»
8	1	«Г1анк1удал т1ач1азул кеч1» М. Гунащев
9	1	«Музыкант» В. Бианки
10	1	«Чед» Бусс. М. Г1абасил
11	1	«Воре, чед г1одобе рехуге»
12	1	«Сулахъ» М. Т1агъир
13	1	«Векъарухъанги васги»
14	1	«Эркенлъи» Къ. Кулиев

15	1	«Ц1алдохъан» Ц1. Х1амзат
16	1	«Бах1арчияб иш»
17	1	«Дир ясалъул кеч1» Р. Х1амзатов
18	1	«Ц1акъаб дару»
19	1	«Мокъокъил т1анч1и»
20	1	«Хасел» Р. Х1амзатов
21	1	«Хасалил гъури» М. Мух1амадов
22	1	«Ц1ияб сон» З. Х1ажиев
23	1	«Гъабго кинаб г1алхул х1айван» Е. Чарушин
24	1	«Рохъоб хасел» И. Соколов – Микитовасдасан
25	1	«Дир дах1адада» Р. Х1амзатов
26	1	«Савдат - санитарка» Х1. Гъазимирзаев
27	1	«Нич» А. Гайдар
28	1	«Ц1алдохъанасде кагъат» Ю. Гагарин
29	1	«Чанк1к1араб къадако» Х1. Х1ажиев
30	1	«Гъале дун к1удияв г1ун вуго» М. Шамхалов
31	1	Бицанк1аби.
32	1	Кицаби ва абиял.
33	1	Бицардаби.

34	1	«Борхылги царалги къиса» (маргъа)
----	---	-----------------------------------

5. Напсиял хІасилал:

жиндирго ВатІаналдаса, дагъистаналъул миллатаздаса ва гъелъул тарихалдаса чІухІи;

рахъдал мацІ нильер культураялъул аслу букІин бичІчи

гъалатІ гъечІеб кІалзул ва хъвавул калам гІаммаб культураялъул гІаламат букІин лъай;

школалдехун ва цІалиялдехун бугеб бербалагъи цІикІинаби

кидаго лъикІав цІалдохъанлъун вукІине бажари;

лъикІаб даражаялда цІализе жинцаго къимат къезеги бажари

рахъдал мацІ нильер культураялъул аслу букІин бичІчи

рокъи ВатІаналде

рокъи тІабигІаталде

мугІалимас къураб къиматалда разилъи

6. Рагъараб календарно- тематикияб план 2 класс

№	Саг1 ат	Тема	Заман		Деятельностиаьул видал	Напсиял хIасилал:	Материально- техникаяьул чIезаби
			Пла н	Фак т			
1	1	«Малъе, эбел, рахьдал мац1» М. Г1умаров			Учебникаьулгун лъай-хъвай гъабула .	Жиндирго ВатIаналдаса, дагъистаналъул миллатаздаса ва гьельул тарихалдаса чIухIи	ТIехь
2	1	«Т1угьдул» Г1. Хачалов			Бая гъабун мугIалимас цIалдохъабазул цIали.	Рахьдал мацI нильер культураляьул аслу букIин бичIчи	Портрет
3	1	«Магъида тIаде тIогъилаб катан рехана» М. Мух1амадов			КочIол тема, идея бати, анализ гъаби.	ГъалатI гьечIеб кIалзул ва хъвавул калам гIаммаб культураляьул гIаламат букIин лъай	ТIехь.
4	1	«Хасалихълъи - художник» М. Скребицкиясдаса			Бая гъабун мугIалимас цIалдохъабазул цIали.	Школалдехун ва цIалиялдехун бугеб бербалагъи цIикIкIинаби	Пейзаж
5	1	«ГъитIинав вехъ» К. Расулов			КочIол тема, идея бати, анализ гъаби.	Кидаго лъикIав цIалдохъанлъун вукIине бажари	КIалзулаб цIех-рех.
6	1	«Сундуге щиб бокъулеб?» Бусс. М. СагIидовас			Баян гъабун, хабар цIали.	ЛъикIаб даражаялда цIализе жинцаго къимат кьезеги бажари	ТIехь
7	1	«Руз»			Хабар цIали	Рахьдал мацI нильер культураляьул аслу букIин бичIчи	Иллюстрация

8	1	«Г1анк1удал т1ач1азул кеч1» М. Гунацев			Баян гъабун, хабар ц1али.	Рокьы Ват1аналде	Т1ехъ
9	1	«Музыкант» В. Бианки			Хабар ц1али	Рокьы т1абиг1аталде	Портрет
10	1	«Чед» Бусс. М. Г1абасил			Баян гъабураб пасих1аб ц1али.	муг1алимас къураб кыматалда разилъи	Т1ехъ
11	1	«Воре, чед г1одобе рехуге»			Хъвадарухъанасул х1акъалъуль раг1и. Хабар ц1али.	жиндирго Ват1аналдаса, дагъистаналъул миллатаздаса ва гъелъул тарихалдаса ч1ух1и;	Иллюстрация
12	1	«Сулахъ» М. Т1агъир			Хъвадарухъанасул г1умруялъул ва творчествоялъул бицин.	рахъдал мац1 нилъер культуралялъул аслу бук1ин бич1чи	К1алзулаб ц1ех-рех. Жив-живгун х1алт1и.
13	1	«Векарухъанги васги»			Хъвадарухъанасул х1акъалъуль раг1и. Асар пасих1го, баян гъабун ц1али.	гъалат1 гъеч1еб к1алзул ва хъвавул калам г1аммаб культуралялъул г1аламат бук1ин лъай	Т1ехъ
14	1	«Эркенлъи» Къ. Кулиев			Хъвадарухъанасул г1умруялъул ва творчествоялъул бицин.	школалдехун ва ц1алиялдехун бугеб бербалагъи ц1ик1инаби	Т1ехъ
15	1	«Ц1алдохъан» Ц1. Х1амзат			Хъвадарухъанасул х1акъалъуль раг1и. Асар пасих1го, баян гъабун ц1али.	кидаго лъик1ав ц1алдохъанлъун вук1ине бажари	Портрет
16	1	«Бах1арчияб иш»			Асар ц1али.	лъик1аб даражаялда ц1ализе жинцаго	Т1ехъ

						къимат кьезеги бажари	
17	1	«Дир ясалъул кеч1» Р. Х1амзатов			Пасих1го ц1ализе, баян гъабун.	рахъдал мац1 нилъер культуралялъул аслу бук1ин бич1чи	Портрет
18	1	«Ц1акъаб дару»			Асар ц1али.	рокъи Ват1аналде	Т1ехъ
19	1	«Мокъокъил т1анч1и»			Пасих1го ц1ализе, баян гъабун.	рокъи т1абиг1аталде	Иллюстрация
20	1	«Хасел» Р. Х1амзатов			Коч1ол тема, идея бати, анализ гъаби.	муг1алимас къураб къиматалда разилъи	Портрет
21	1	«Хасалил гъури» М. Мух1амадов			Баян гъабун, хабар ц1али.	жиндирго Ват1аналдаса, дагъистаналъул миллатаздаса ва гъельул тарихалдаса ч1ух1и;	Т1ехъ
22	1	«Ц1ияб сон» З. Х1ажиев			Хабар ц1али	рахъдал мац1 нилъер культуралялъул аслу бук1ин бич1чи	Портрет
23	1	«Гъабго кинаб г1алхул х1айван» Е. Чарушин			Коч1ол тема, идея бати, анализ гъаби.	гъалат1 гъеч1еб к1алзул ва хъвавул калам г1аммаб культуралялъул г1аламат бук1ин лъай	К1алзулаб ц1ех-рех. Жив-живгун х1алт1и.
24	1	«Рохъоб хасел» И. Соколов – Микитовасдасан			Баян гъабун, хабар ц1али.	школалдехун ва ц1алиялдехун бугеб бербалагъи ц1ик1инаби	К1алзулаб ц1ех-рех. Жив-живгун х1алт1и.
25	1	«Дир дах1адада» Р. Х1амзатов			Хабар ц1али	кидаго лъик1ав ц1алдохъанлъун вук1ине	Т1ехъ.Портрет

						базари	
26	1	«Савдат - санитарка» Х1. Гъазимирзаев			Ц1алазе, х1асил лъазе.	лъик1аб даражаялда ц1ализе жинцаго къимат къезеги базари	К1алзулаб ц1ех-рех. Жив-живгун х1алт1и.
27	1	«Нич» А. Гайдар			Кеч1 пасих1го маг1нагун цадахъ ц1али.	рахъдал мац1 нильер культураялъул аслу бук1ин бич1чи	К1алзулаб ц1ех-рех. Жив-живгун х1алт1и.
28	1	«Ц1алдохъанасде кагъат» Ю. Гагарин			Х1асил лъазе асаралъул ц1алун. Суалазе жавабал къезе х1адури.	рокъи Ват1аналде	Портрет
29	1	«Чанк1к1араб къадако» Х1. Х1ажиев			Ц1алазе, х1асил лъазе.	рокъи т1абиг1аталде	Т1ехъ
30	1	«Гъале дун к1удияв г1ун вуго» М. Шамхалов			Кеч1 пасих1го маг1нагун цадахъ ц1али.	муг1алимас къураб къиматалда разилъи	Т1ехъ
31	1	Бицанк1аби.			Х1асил лъазе асаралъул ц1алун. Суалазе жавабал къезе х1адури.	школалдехун ва ц1алиядехун бугеб бербалагъи ц1ик1к1инаби	К1алзулаб ц1ех-рех.
32	1	Кицаби ва абиял.			Калам цебет1езабиялъе к1вар Ц1алазе, х1асил	кидаго лъик1ав ц1алдохъанлъун вук1ине базари	К1алзулаб ц1ех-рех.

					лъазе.		
33	1	Бицардаби.			Калам цебетлезабиялъе к1вар. Х1асил лъазе асаралъул ц1алун. Суалазе жавабал къезе х1адур.	лъик1аб даражаялда ц1ализе жинцаго къимат къезеги бажари	К1алзулаб ц1ех-рех.
34	1	«Борхылги царалги къиса» (маргъа)			Маргъа ц1ализе	рахьдал мац1 нильер культуралялъул аслу бук1ин бич1чи	Жив-живгун х1алт1и.